Edebiyatın Sanat Akımları ve Toplumla İlişkisi

1. Bir hikâye veya romanda okur; kendisini, komşusunu, her gün karşılaştığı olayları bulabilmelidir. Elbette bu kadarı da yeterli değildir. Bunlar kötü ise bunlardan nefret etmeli, iyi ise bunlara imrenmelidir. Zaten yazarın başarısı da buradadır: Her gün karşılaşılan fakat fark edilmeyen şeyleri insanların dikkatine sunarak onlardan bir ders çıkarmak.

Bu parçada edebiyatın aşağıdakilerin hangisiyle ilişkisi üzerinde durulmuştur?

A) Günlük yaşamla
B) Bilimsel gelişmelerle
C) Tarihî olay veya kişilerle
D) Ahlaki değer ve geleneklerle
E) Dildeki lehçe ve şive farklılıklarıyla

2. "Vah bana!" dedi genç adam; "Adanalı Mustafa'yı sağlığında duyup tanıyamadım. Tabii tanımazsın. Gazetelerde resmi çıkanları tanırsın yalnız. Ortalıkta görünenleri tanırsın. Her zaman başkalarından bir adım öne çıkanları tanırsın. İşte bu yüzden mesela Cahit Arf'ın bugün dünyada en büyük matematikçilerin arasında yer aldığını kimse bilmiyor.

Bu parçada yazarın "genç adam"**ın şahsında topluma vermek istediği asıl mesaj aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Bilim ve teknik, çalışkan insanlarla gelişir.
B) Bilim insanları buluşlarıyla tanınmak isterler.
C) Bilimsel çalışmalardan gençler haberdar edilmelidir.
D) Basına yansımayan bilim insanlarının değeri bilinmelidir.
E) Toplumların yaşamında bilim insanları önemli bir yer tutar.

3. Kemal Tahir - - - - bir romancıdır diyebiliriz çünkü yakın tarihimize ışık tutacak romanlarını duygusallığın dışında gerçeklerden yola çıkarak yazmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) realist B) romantik C) klasik
D) parnasyen E) sembolist

4. I.

19. yüzyılın sonlarında realizm, natüralizm ve parnasizme tepki olarak Fransa'da ortaya çıkmıştır. Simgecilik olarak da bilinir. Dış çevrenin görüntülerini somut gerçeklikleri değil, bu görüntülerin izlenimlerinden, sezgilerinden yansıyan nitelikler şiire aktarılır. Şiirde anlam kapalıdır, buna göre şiirden herkes kendine göre bir yorum çıkarır. Söz sanatlarına sıkça başvurulur.

II.

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak
Sular sarardı yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta
Eğilmiş arza kanar muttasıl kanar güller
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller
Sular mı yandı neden tunca benziyor mermer
Bu bir lisân-ı hafidir ki ruha dolmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta

Bu iki parça aşağıdaki sanat akımlarından hangisine ait bir açıklama ve örnek niteliği taşımaktadır?

A) Klasisizm B) Dadizm C) Fütürizm
D) Romantizm E) Sembolizm

5. – Söyle bakalım Oğuz, yalan nasıl bir şeydir?

– Çok iyi bir şeydir öğretmenim. Eğer yutturabilirsen çok iyidir. Evde yalan söylemesem her gün dayak yerim.

– Ben size ne dedim? İnsan büyüklerini örnek almalı.

– İyi ya öğretmenim. Ablam anneme yalan söylüyor, annem de babama. Babam da alacaklı geldi mi kendini evde yok dedirtiyor.

– Çık dışarı! Çık! Terbiyesiz!

– Öğretmenim, siz demediniz mi ahlaklı adam doğru söyler, diye.

– Otur yerine. Çocuklar, ahlak son derece iyi bir şeydir. Hepiniz ahlaklı olmalısınız.

Bu parçada edebiyatın aşağıdaki işlevlerinden hangisi ön planda tutulmuştur?

A) Hayal gücü kuvvetli bireyler yetiştirmek
B) Dilin doğru ve etkili kullanımını sağlamak
C) Olaylara farklı açılardan bakabilmeyi öğretmek
D) Toplumsal sorunlara dikkat çekip değişime katkıda bulunmak
E) Bireylerin "estetik" anlayışını geliştirerek onlara güzel vakit geçirtmek

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

6. – Oku da bak, dedi; değerini kendin daha iyi anlarsın.

– Hayır, "Penkin" okuyamam.

– Peki ama niçin? Olay yaratacak bir eser, daha şimdiden herkes ondan söz ediyor.

– Bırak söz etsinler! Birtakım adamların iş gücü bu!

– Merak edip okuyuver canım.

– Nesini merak edeyim? Ne diye yazı yazar bu adamlar? Gönül eğlendirmek için herhâlde.

– Haksızlık ediyorsun. Hayata o kadar yakın ki o kadar yaşıyor ki bunlar. Portreler canlı gibi. Tüccar, memur, subay, jandarma... Tıpkı yaşayan insanlar gibi.

– Evet, bütün yaptıkları bu kadar. Bir insan alıp kopyasını çıkarıyorlar.

Bu parçada sözü edilen eserin aşağıdaki akımların hangisinden izler taşıdığı söylenebilir?

A) Realizm
B) Romantizm
C) Sembolizm
D) Parnasizm
E) Klasisizm

7. Sen Türkiye'sin evim barkım köyüm obam Türkiye
O senin çift çarşılı harp görmüş şehirlerin
Sahilde Mersin, yayla türküsü Konya
Adana'nın yolları taştan, yola çıkıp Maraş'tan
Ezanla birlikte vardık bir akşam Urfa'ya
Bursa'nın, ya Bursa'nın ufak tefek taşları
Uçan yıldızı dondurur Ardahan'ın kışları
Erzincan'da bir kuş var kanadı gümüş pul pul
Ve göğe kılıç gibi çekilmiş minarelerini
Şehirler padişahı canım İstanbul

dizeleri edebî eserlerin bireylerde duygu, düşünce, inanç, ülkü ve coşku birliği yaratarak onları ortak değerlerde kaynaştırdığının somut bir örneğini gösterir.

Bu dizeler ve açıklama edebiyatın aşağıdaki bilimlerden hangisiyle olan ilişkisini vurgulamaktadır?

A) Filoloji (dil bilimi)
B) Folklor
C) Psikoloji
D) Felsefe
E) Sosyoloji

8. Adın nedir senin, oğlum?
– Hasan.
– Hasan, dinle!
Zararlı sen çıkacaksın bütün bu hiddetle.
Benim de yandı içim anlayınca derdinizi
Fakat baban sana ısmarlayıp da gitti sizi.
O, bunca yıl çalışıp alnının teriyle seni
Nasıl büyüttü? Bugün, sen de kendi kardeşini,
Yetim bırakmayarak besleyip büyütmelisin.
– Küfeyle öyle mi?
– Hay hay! Neden bu söz lâkin?
Kuzum, ayıp mı çalışmak, günah mı yük taşımak?
Ayıp: Dilencilik, işlerken el, yürürken ayak.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine doğrudan bir örnek <u>teşkil etmez</u>?

A) Edebiyatın tarih bilimiyle olan ilişkisine
B) Edebiyatın sosyal hayatın bizzat içinde yer aldığına
C) Edebiyatın konusunun genel olarak "insan" olduğuna
D) Bir çevrede tartışılanların edebî metinlere yansıyabileceğine
E) Edebiyat ürünlerinde bir hayat görüşünden izler bulunabileceğine

9. **Aşağıdakilerin hangisi edebiyat-toplum ilişkisiyle ilgili yanlış bir bilgi içermektedir?**

A) Edebiyatın toplumsal gerçeklikle sıkı bir bağı vardır.
B) Toplum, edebiyatın önemli bir kaynağını teşkil eder.
C) Edebiyatın temel amacı toplumsal çözümler üretmektir.
D) Edebî ürünlerde millî ve evrensel değerlere yer verilebilir.
E) Sanatçılar, toplumun bir bireyi olarak eserlerini oluştururlar.

